

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران
Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران
۲۰۴۰
تجدیدنظر هفتم
۱۳۹۷

INSO
2040
7th Revision
2018

پودرهای شوینده - پودر لباسشویی
ماشینی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

Detergent powders-Washing machine
laundry detergent powders – Specifications
and test methods

ICS: 71.100

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران - ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۱۰۳ و ۸۸۸۸۷۰۸۰

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: (۰۲۶) ۳۲۸۰۶۰۳۱-۸

دورنگار: (۰۲۶) ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.org>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No. 2592 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.org>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرفکنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیستمحیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیستمحیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاهای واسنجی وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«پودرهای شوینده - پودر لباسشویی ماشینی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون»

سمت و / یا محل اشتغال:

رئیس:

انجمن صنایع شوینده و بهداشتی و آرایشی ایران

کمپانی سعید، عارفه
(دکتری شیمی)

دبیر:

پژوهشگاه استاندارد

احسانی گرگری، باقر
(کارشناس شیمی)

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

شرکت یونیلیور ایران

آتش، امیر فرزین
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت پارس حیات

امامی، مليکا
(کارشناسی ارشد شیمی)

مجتمع فرآورده‌های فسفات کارون

اموئی میلان، حمد عدالت
(کارشناسی مهندسی شیمی)

انجمن صنایع شوینده و بهداشتی و آرایشی

امیر خانپور، مليان
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت پدیده شیمی غرب

باباجانزاده، بابک
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت پاکسان

بردبار، حسین
(دکتری مهندسی پلیمر)

شرکت کندر

بغدادی، حسین
(کارشناس صنایع)

اداره کل استاندارد استان قزوین

پیمانی، فرانک
(کارشناسی شیمی)

شرکت پارس حیات

تولسو، نیهات
(کارشناسی ارشد شیمی)

سمت و/یا محل اشتغال:

اعضا: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی - سازمان غذا و دارو	حسینی فیروز آبادی، فرحناز (دکتری داروسازی)
شرکت پاکشو	جعفری مطلق، مجتبی (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت پارس حیات	جمشیدی، آی ناز (کارشناسی ارشد شیمی)
سازمان ملی استاندارد ایران	جوادی، افسانه (کارشناسی شیمی)
وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی - آزمایشگاه کنترل	دلیرج، عباس (کارشناسی شیمی)
سازمان حمایت از حقوق مصرف کنندگان	دولتی، حسین (کارشناسی شیمی)
شرکت نیکو پاک نقش جهان	راده‌هوش، مهشید (کارشناسی ارشد شیمی)
سازمان ملی استاندارد ایران	رایگان، زهرا (کارشناسی شیمی)
شرکت کندر	ربانی، علی (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت هنکل پاکوش	rstگار، انسیه (دکتری شیمی)
شرکت یونیلیور ایران	روحی، محمود (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت سهامی عام کف	زینال زاده، افسانه (کارشناسی شیمی)
شرکت بهداد و بهداش	سمیعی، اعظم (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت پدیده شیمی غرب	سیاوشی، سهیلا (کارشناسی شیمی)

سمت و/یا محل اشتغال:

اعضا: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

شرکت پدیده شیمی غرب	شری زاده، سعید (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت پاک نام	عمادالدین، فاطمه (کارشناسی شیمی)
شرکت پدیده شیمی غرب	عبدالدی، مجید (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت پاک نام	عبدالینی، محمد فاضل (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت سهامی عام کف	عبدالوهابی، ماهرخ (دکتری داروسازی)
کارشناس استاندارد	عراقی، عذرا (دکتری داروسازی)
شرکت فارکو شیمی	علایی، طیبه (کارشناسی شیمی)
شرکت پاکشو	فرازمند، بنفشه (کارشناسی ارشد شیمی)
مجتمع فرآورده های فسفات کارون	فرهانی، رضا (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت بین المللی محصولات پارس	قاسملو، نیکپوی (کارشناسی ارشد مهندسی شیمی)
شرکت یونیلیور ایران	قدس، جلال (کارشناسی ارشد مهندسی شیمی)
شرکت تولی پرس	قوی بیان، امیر (کارشناسی ارشد شیمی)
شرکت سهامی عام کف	کاسه گری، حسین (دکتری شیمی)
شرکت پاکسان	مجرد، ژیلا (کارشناسی شیمی)
شرکت پارس حیات	محبوبی، نرگس (کارشناس ارشد نساجی)

سمت و/یا محل اشتغال:

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

شرکت فارکو شیمی

محسنی، سید احمد
(کارشناسی شیمی)

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی - سازمان غذا و دارو

مرجانیان، رویا
(دکتری داروسازی)

شرکت پاک نام

مشهدی، فاطمه
(کارشناسی ارشد شیمی)

انجمن صنایع شوینده و بهداشتی و آرایشی ایران

مظفری، سید عبدالرضا
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت پارس ایده سبز

قصود لو راد، سپیده
(کارشناسی ارشد فیتو شیمی)

شرکت هنکل پاکوش

ملازم حسینی، رضا
(کارشناسی شیمی)

شرکت پاکشو

موحدی، مجتبی
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت تهران بوران

میر اسکندری، سوسن
(کارشناسی ارشد شیمی)

پژوهشگاه استاندارد

نازی، مليحه
(دکتری نساجی)

شرکت فارکو شیمی

هاشمی، سید مرتضی
(کارشناسی ارشد صنایع)

شرکت پارس حیات

همان، نازیلا
(کارشناسی ارشد شیمی)

شرکت تولی پرس

نوید بخش، مهدی
(کارشناسی ارشد شیمی)

ویراستار:

پژوهشگاه استاندارد

احمدی، حاجی رضا
(کارشناسی ارشد شیمی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ط	پیش‌گفتار
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ ویژگی‌ها
۲	۱-۳ ویژگی‌های عمومی
۳	۲-۳ ویژگی‌های شیمیایی و کارایی
۳	۴ پودر شوینده مرجع
۴	۵ نمونه‌برداری
۴	۶ روش‌های آزمون
۵	۱-۶ pH محلول آبی یک درصد
۵	۲-۶ قلیایی آزاد بر حسب NaOH
۵	۳-۶ رطوبت و مواد فرار
۵	۴-۶ ماده فعال در سطح آنیونی بر حسب نمک سدیم الکیل بنزن سولفونات
۵	۵-۶ نمک بر حسب سدیم کلرید
۵	۶-۶ اثرات ترسیبی اجزاء متشكله معدنی پودر بر روی پارچه
۷	۷-۶ قدرت پاک‌کنندگی، لکه‌بری و درخشنان‌کنندگی نسبی
۱۳	۸-۶ ارزیابی کاهش یا انتقال رنگ
۱۳	۷ بسته‌بندی
۱۳	۸ نشانه‌گذاری
۱۵	پیوست الف (آگاهی دهنده) استانداردهای روش‌های آزمون مواد متشكله پودرهای شوینده
۱۷	پیوست ب (آگاهی دهنده) قوانین آماری
۱۸	پیوست ج (آگاهی دهنده) نحوه محاسبه و کاربرد روابط موجود در متن استاندارد
۱۹	پیوست د (آگاهی دهنده) مقایسه دقیق دو گروه نتایج آزمون اثرات ترسیبی از طریق آنالیز واریانس‌ها

پیش‌گفتار

استاندارد «پودرهای شوینده - پودر لباسشویی ماشینی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون» که نخستین بار در سال ۱۳۶۲ تدوین و منتشر شد، بر اساس پیشنهادهای دریافتی و بررسی و تأیید کمیسیون‌های مربوط برای هفتمین بار مورد تجدیدنظر قرار گرفت و دریک‌هزار و ششصد و شصت و ششمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد صنایع شیمیایی مورخ ۱۳۹۷/۶/۱۴ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.
این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۴۰ : سال ۱۳۸۹ می‌شود.

منابع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- 1- Regulation (EC) No 648/2004 of the European parliament and of the council of 31 march 2004 on detergents
  - ۲- عابدینی، محمد فاضل و همکاران، آزمایشات کارایی و شیمیایی، شرکت پاک نام
  - ۴- موحدی، مجتبی و همکاران، آزمایشات کارایی و شیمیایی، شرکت پاکشو
  - ۵- بربار، حسین و همکاران، آزمایشات کارایی، شرکت پاکسان
  - ۶- رستگار، انسیه و همکاران، آزمایشات شیمیایی، شرکت هنکل پاک و ش
  - ۷- آتشی، امیر فرزین و همکاران، آزمایشات کارایی و شیمیایی، شرکت یونیلیور ایران
  - ۸- نیهات، توسلو و همکاران، آزمایشات کارایی و شیمیایی، شرکت پارس حیات
  - ۹- میر اسكندری، سوسن و همکاران، آزمایشات کارایی و شیمیایی، شرکت تهران بوران
  - ۱۰- ربانی، علی و همکاران، آزمایشات شیمیایی، شرکت کندر
  - ۱۱- علایی، طیبه و همکاران، آزمایشات کارایی، شرکت فارکو شیمی

پودرهای شوینده - پودر لباسشویی ماشینی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد تعیین ویژگی‌ها، نمونه‌برداری، روش‌های آزمون، بسته‌بندی و نشانه‌گذاری پودرهای لباسشویی ماشینی می‌باشد. این نوع پودر برای شستشوی پارچه‌های سلولزی، الیاف مصنوعی و یا مخلوطی از آن‌ها مناسب است. این استاندارد در مورد پودر صابون و پودر لباسشویی مخصوص البسه ابریشم طبیعی، پشم طبیعی و مخلوط الیاف حیوانی و مصنوعی کاربرد ندارد.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.
استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۲۸، آب- مورد مصرف در آزمایشگاه تجزیه - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۸۷۰ ، ورق و جعبه‌های مقواپی پودرهای شوینده- ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۹ ، عوامل فعال در سطح - تهیه آب با سختی‌های معین کلسیم

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۰۹۵ ، روش‌های تقسیم‌بندی نمونه در مواد پاک‌کننده و مواد موثر سطحی

۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۷۸-۳ ، مواد سطح فعال- اندازه‌گیری ماده آنیونی سنتزی با تیتراسیون کاتیونی- روش آزمون

۶-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۸-۳۱۷۸، مواد فعال در سطح- اندازه گیری pH محلول های آبی - روش پتانسیومتری

۷-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۳-۳۱۷۸، عوامل فعال در سطح- اندازه گیری اسیدیته آزاد یا قلیاییت آزاد به روش تیترسنجدی

۸-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۵-۳۱۷۸، تجزیه شوینده های فرموله شده- قسمت ۳-۱۶- اندازه گیری مقدار کلرید

۹-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۹۸، مواد فعال در سطح- صابون ها- روش های آزمون

۱۰-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۳۹۷، روش های نمونه برداری حین تولید صابون و زادینده ها

2-11 ISO 6330, Textiles - Domestic washing and drying procedures for textile testing
testing

2-12 ASTM D5548, standard guide for evaluating color transfer or color loss of dyed fabrics
in laundering (not suitable for detergent or washing machine rankings)

۳ ویژگی ها

۱-۳ ویژگی های عمومی

۱-۱-۳ شکل ظاهری، این پودر باید روان، عاری از کلوخه و به صورت دانه های یکنواخت با دانه بندی مناسب و عاری از مواد خارجی باشد و نباید گرد و غبار اضافی ایجاد کند.

۲-۱-۳ بو، هنگام حل شدن پودر در آب گرم با دمای $2^{\circ}\text{C} \pm 40^{\circ}\text{C}$ نباید بوی نامطبوعی ایجاد کند.

۳-۱-۳ قابلیت پراکندگی، پودر باید به آسانی قابلیت پخش در آب را داشته باشد.

۴-۱-۳ نگهداری و انبار کردن، چنانچه پودر در دمای اتاق و دور از تابش مستقیم نور آفتاب و رطوبت در بسته بندی اصلی نگهداری شود در زمان مصرف نباید تغییرات فیزیکی یا شیمیایی در آن مشاهده شود.

۵-۱-۳ مواد تشکیل دهنده، کلیه مواد و اجزاء تشکیل دهنده پودر شوینده باید مجوز مصرف از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی داشته باشد.

۶-۱-۳ هنگام مصرف طبق دستور تولید کننده:

- کف آن از ماشین لباسشویی خارج نشود.

- بر الیاف و رنگ پارچه تأثیر نامناسبی نداشته باشد.

۲-۳ ویژگی‌های شیمیایی و کارایی

چنان‌چه پودر طبق بند ۶ این استاندارد مورد آزمون قرار گیرد ویژگی‌های آن باید طبق جدول یک این استاندارد باشد.

جدول ۱ - ویژگی‌های شیمیایی و کارایی پودرهای لباسشویی ماشینی

روش آزمون	پودر ماشین لباسشویی			ویژگی‌ها	ردیف
	مخصوص البسه رنگی	فاقد آنزیم	دارای آنزیم		
۱-۶ بند	۷,۵-۱۱	۷,۵-۱۱	۷,۵-۱۱	pH (محلول آبی یک درصد)	۱
۲-۶ بند	۰,۱	۰,۱	۰,۱	قلیابی آزاد بر حسب NaOH، درصد جرمی، حداقل	۲
۳-۶ بند	۱۲	۱۲	۱۲	رطوبت و مواد فرار، درصد جرمی، حداقل	۳
۴-۶ بند	۸	۸	۸	ماده فعال در سطح آنیونی بر حسب نمک سدیم الکل بنزن خطی، درصد جرمی، حداقل	۴
۵-۶ بند	۳	۳	۳	نمک بر حسب کلرید سدیم، درصد جرمی، حداقل	۵
۶-۶ بند	۵	۵	۵	اثرات ترسیبی اجزای متخلکه معدنی پودر بر روی پارچه، درصد جرمی، حداقل	۶
۷-۶ بند	۹۵٪ پودر مرجع بند ۴	۹۵٪ پودر مرجع بند ۴	۹۵٪ پودر مرجع بند ۴	لکه‌بری و پاک کنندگی نسبی، حداقل	۷
۸-۶ بند	۰٪ پودر مرجع بند ۴	۸۰٪ پودر مرجع بند ۴	۸۰٪ پودر مرجع بند ۴	درخشنان کنندگی نسبی، حداقل	۸
۹-۶ بند	۲	-----	-----	تغییر رنگ، حداقل	۹
۹-۶ بند	۴,۵	-----	-----	انتقال رنگ، حداقل	۱۰

۴ پودر شوینده مرجع

درصد مواد متخلکه پودر شوینده مرجع این استاندارد طبق جدول ۲ می‌باشد.

جدول ۲- پودر شوینده مرجع مخصوص پودرهای لباسشویی ماشینی

ردیف	مواد متخلکه	مواد متخلکه (درصد جرمی)
۱	ماده فعال در سطح گروه آنیونی - نمک سدیم آلکیل بنزن سولفونات خطی	$8,8 \pm 0,5$
۲	ماده فعال در سطح گروه غیریونی بر پایه لوریل الکل اتوکسیله ۷ مول	$4,7 \pm 0,3$
۳	صابون بر پایه نمک سدیم تالوات یا سدیم استئارات	$3,2 \pm 0,2$
۴	زئولیت ۴A (با خلوص ۸۰ درصد)	$28,3 \pm 1$
۵	آنٹی فوم غلیظ (۱۲ درصد سیلیکون با حامل غیر آلی)	$3,9 \pm 0,3$
۵	سدیم کربنات	$11,6 \pm 1$
۶	نمک سدیم کوپلیمر اکریلیک اسید و مالئیک اسید	$2,4 \pm 0,2$
۵	سدیم سیلیکات بر حسب $2\text{SiO}_2 / \text{Na}_2\text{O}$ (۳/۳: ۱)	$3 \pm 0,2$
۶	سدیم کربوکسی متیل سلولز بر پایه٪ ۱۰۰	$1,2 \pm 0,1$
۷	فسفونات (۲۵ درصد اسید فعال، ۲۰۶۶ dequest)	$2,8 \pm 0,2$
۸	درخشان کننده نوری بر پایه استیلبن	$0,2 \pm 0,02$
۹	سدیم سولفات	$6,5 \pm 0,5$
۱۰	آنژیم پروتئاز (ساویناز ۸,۰)	$0,4 \pm 0,04$
۱۱	سدیم پربرات تترا هیدرات (۱۰-۴ درصد اکسیژن فعال)	۲۰
۱۲	تترا استیل اتیلن دی آمین (۹۰-۹۴ درصد ماده فعال)	۳

یادآوری ۱- جرم مولکولی نمک سدیم آلکیل بنزن سولفونات خطی مورد مصرف در پودر شوینده مرجع این استاندارد عدد ۳۴۴ می باشد.

یادآوری ۲- پودر شوینده مرجع مورد مصرف در اندازه گیری و آزمون در سازمان های کنترل کننده و کارخانه های سازنده پودر به منظور حصول نتایج قابل اطمینان باید یکسان باشد. پودر شوینده مرجع (طبق استاندارد ISO6330 کد J2) باید از منابع ملی یا بین المللی معترض تهیه شده و دارای گواهی آنالیز معترض باشد.

یادآوری ۳- درمورد پودرهای لباسشویی ماشینی بدون آنژیم از پودر مرجع بدون آنژیم و در مورد پودرهای لباسشویی مخصوص البسه رنگی از پودر مرجع فاقد درخشان کننده های نوری، سدیم پربرات و تترا استیل اتیلن دی امین استفاده شود و مقادیر آن ها با سولفات سدیم جایگزین شود.

۵ نمونه برداری

۱-۵ نمونه برداری در حین تولید باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۴۳۹۷ انجام شود.

۲-۵ نمونه برداری از محصول نهایی باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۳۰۹۵ انجام شود.

۶ روش های آزمون

در کلیه آزمون ها باید از مواد شیمیایی خالص و آزمایشگاهی و همچنین آب مقطر آزمایشگاهی درجه ۳ طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۱۷۲۸ (به غیر از موارد ذکر شده در روش آزمون) استفاده شود.

یادآوری - به منظور آزمون مواد متشكله پودر به پیوست الف مراجعه شود.

۱-۶ pH محلول آبی یک درصد

pH محلول آبی ۱٪ نمونه را طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۳۱۷۸-۱۸، اندازه‌گیری کنید.

۲-۶ قلیایی آزاد بر حسب NaOH

قلیایی آزاد (بر حسب NaOH) نمونه را طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۳۱۷۸-۲۳، اندازه‌گیری کنید.

۳-۶ رطوبت و مواد فرار

رطوبت و مواد فرار نمونه را طبق بند(۴-۱-۲) استاندارد ملی ایران به شماره ۳۱۹۸، اندازه‌گیری کنید.

۴-۶ ماده فعال در سطح آنیونی بر حسب نمک سدیم الکیل بنزن سولفونات

میزان ماده فعال در سطح آنیونی را طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۳۱۷۸-۳، اندازه‌گیری کنید.

۵-۶ نمک بر حسب سدیم کلرید

نمک بر حسب سدیم کلرید را طبق استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۷۸-۲۵، اندازه‌گیری کنید.

۶-۶ اثرات ترسیبی اجزاء متشكله معدنی پودر بر روی پارچه

۱-۶-۶ وسایل لازم

۱-۶-۱ کوره الکتریکی قابل تنظیم در دمای $800^{\circ}\text{C} \pm 25^{\circ}\text{C}$

۲-۶-۱ پارچه^۱ EMPA211 در ابعاد (۶ cm × ۶ cm)

دو تکه با اوزان معین که اطراف آن با نخ کوک (پنبه خام) دوخته (سردوز) شده باشد.

۳-۶-۱ ماشین شستشوی آزمایشگاهی^۲

یک دستگاه ماشین شستشوی آزمایشگاهی که دمای آن در محدوده $60^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ قابل کنترل بوده و بتواند محتوى ظروف (یک لیتری) را با سرعت $90 \text{ rpm} \pm 2 \text{ rpm}$ هم بزند.

۱ - پارچه‌های آغشته با چرک استاندارد تائید شده توسط آزمایشگاه فدرال سوئیس

2- Tergotometer

۴-۶-۶ بوته چینی

۵-۶-۶ ترازو الکتریکی با دقت 0.1 mg

۶-۶-۶ دسیکاتور

۷-۶-۶ دماسنجد

۸-۶-۶ ظروف مناسب جهت آب کشی پارچه (بشر پلاستیکی 400 ml)

۹-۶-۶ زمان سنج

۲-۶-۶ مواد لازم

۱-۲-۶ آب سخت

g 0.01 ± 0.01 گلسیم کلرید دو آبه ($\text{CaCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) و $g \pm 0.05$ از منیزیم سولفات کرده و تا حجم 100 ml با آب مقطر رقيق شود. محلول حاصل دارای سختی $10 \text{ mg/l} \pm 100 \text{ mg/l}$ برحسب گلسیم کربنات است که نسبت مولی یون های گلسیم و منیزیم $3:1$ می باشد.

یادآوری - سختی آب طبق استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۹: سال ۱۳۸۸ اندازه گیری کنید.

۳-۶-۶ روش اجرای آزمون

دو بوته چینی (برای پارچه شسته شده و شسته نشده) را در کوره با دمای $800^\circ\text{C} \pm 25^\circ\text{C}$ به مدت نیم ساعت قرار داده سپس بوته ها را به دسیکاتور منتقل نموده و پس از 25 min و رسیدن به وزن ثابت، آن ها را وزن کنید.

گرمهن ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کنید تا دمای آب حمام آن به $60^\circ\text{C} \pm 2^\circ\text{C}$ برسد. یک لیتر آب سخت زیریند (۱-۲-۶) را به ظرف ترگوتومتر منتقل کنید زمانی که دمای آن به $60^\circ\text{C} \pm 2^\circ\text{C}$ رسید، با دقت 1 mg مقدار 4 g پودر مورد آزمون را وزن کرده و به آن منتقل کنید. سپس ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کرده و یک دقیقه محلول را هم بزنید.

تکه پارچه را وارد ظرف ماشین شستشوی آزمایشگاهی کرده به طوری که پارچه در محلول قرار گیرد. ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کنید. زمان شستشو را 15 min در نظر بگیرید.

پس از شستشو، پارچه شسته شده را از ظرف محلول شستشو خارج کرده و پس از خارج شدن آب اضافی، به مدت ۱ min در ۱۰۰ ml آب سخت زیریند (۶-۶-۱) در دمای $25^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ آبکشی کنید. عمل شستشو را روی همان پارچه ۵ مرتبه تکرار کنید.

پارچه شسته شده (پس از خشک شدن در دمای محیط و عدم تابش مستقیم نور خورشید) و پارچه شسته نشده را جداگانه وزن کنید. سپس پارچه‌ها را جداگانه در بوته‌های چینی که قبلاً وزن شده است گذاشته و در کوره با دمای $25^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ به مدت یک ساعت قرار دهید. پس از طی مدت، آن‌ها را از کوره خارج کنید و بوته‌های حاوی خاکستر را به مدت ۲۵ min در دسیکاتور قرار داده و پس از سرد شدن و رسیدن به وزن ثابت توزین شود.

۴-۶ بیان نتایج

درصد رسوب باقی مانده حاصل از سوزاندن، از فرمول ۱ محاسبه می‌شود:

$$S_{\text{res}} = \left(\frac{W_1}{m_1} - \frac{W_2}{m_2} \right) \times 100 \quad (1)$$

که در آن:

S_{res} درصد رسوب باقی مانده حاصل از سوزاندن؛

W_1 جرم خاکستر پارچه شسته شده بر حسب گرم؛

W_2 جرم خاکستر پارچه شسته نشده بر حسب گرم؛

m_1 جرم پارچه شسته شده بر حسب گرم؛

m_2 جرم پارچه شسته نشده بر حسب گرم.

یادآوری - بررسی دقیق نتایج با توجه به داده‌های آماری و آزمایشات انجام شده در پیوست د بیان شده است.

۷-۶ قدرت پاک کنندگی، لکه بری و درخشان کنندگی نسبی

۱-۷-۶ در این روش میزان پاک کنندگی، لکه بری و درخشان کنندگی نسبی پودرهای شوینده مخصوص ماشین لباسشویی در مقایسه با پودر شوینده مرجع و توسط ماشین شستشوی آزمایشگاهی و بر روی نمونه پارچه‌های چرک استاندارد ارزیابی می‌شود.

۲-۷-۶ مواد لازم

۱-۲-۷-۶ پارچه‌های چرک استاندارد در اندازه‌های $6\text{ cm} \times 6\text{ cm}$ از هر کدام ۲۰ تکه

یادآوری - تا تهیه پارچه‌های چرک استاندارد ایران می‌توان از پارچه‌های چرک مصنوعی تجاری EMPA به شرح زیر و یا معادل آن‌ها از شرکت WFK استفاده کرد.

الف - پارچه پلی‌استر / پنبه‌ای (۳۵/۶۵) آغشته به دوده و روغن زیتون با نام تجاری ۴ EMPA ۱۰۴

- ب- پارچه پنبه‌ای آغشته به دوده و روغن معدنی با نام تجاری EMPA106
پ- پارچه پنبه‌ای آغشته به خون، شیر و جوهر با نام تجاری EMPA116
ت- پارچه پلی استر/ پنبه‌ای (۳۵/۶۵) آغشته به عرق انسانی^۱ و رنگدانه با نام تجاری EMPA119
ث- پارچه پنبه‌ای رنگ شده با ۷۱ Direct blue با نام تجاری EMPA133
ج- پارچه پنبه‌ای آغشته به رژ لب با نام تجاری EMPA143/۱
ح- پارچه پنبه‌ای آغشته به شکلات، با نام تجاری EMPA160
خ- پارچه پنبه‌ای آغشته به سبزی، با نام تجاری EMPA164
ج- پارچه پنبه‌ای آغشته به لکه چای با نام تجاری EMPA167
د- پارچه پنبه‌ای سفید بدون درخشان کننده نوری با نام تجاری EMPA211
ذ- پارچه پلی استر / پنبه‌ای (۳۵/۶۵) سفید بدون درخشان کننده نوری با نام تجاری EMPA213

۱-۲-۶-۶ ۲-۲-۷-۶ آب سخت طبق زیربند

۳-۲-۷-۶ ۳-۲-۷-۶ پودر شوینده مرجع طبق بند ۴ این استاندارد

۳-۷-۶ وسائل لازم

۱-۳-۷-۶ ماشین شتشوی آزمایشگاهی

۲-۳-۷-۶ اتو بدون بخار، با برنامه دمایی مناسب جهت پارچه‌های نازک و حساس

۳-۳-۷-۶ دستگاه رنگ سنج^۲، به گونه ای طراحی شده باشد که قابلیت اندازه گیری بازتاب نور از سطح منسوجات را در محدوده طول موج ۴۰۰ nm الی ۷۰۰ nm (حدود نتیجه مشاهدات چشمی در نور روز) داشته باشد.

۴-۳-۷-۶ کاغذ خشک کن، بدون درخشان کننده نوری

۵-۳-۷-۶ ترازو، با دقت ۰,۰۱ g

1- Sebum
2- Colorimeter

۶-۳-۷-۶ دماسنجد

۷-۳-۷-۶ ظروف مناسب، جهت آبکشی پارچه‌ها (بشر پلاستیکی یک لیتری به تعداد لازم)

۸-۳-۷-۶ زمان سنج

۴-۷-۶ روش اجرای آزمون

۱-۴-۷-۶ با استفاده از دستگاه بازتاب سنج، بازتاب^۱ هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد قبل از شستشو در طول موج ۴۶۰ nm اندازه‌گیری کنید. بدین ترتیب که، هر پارچه دو بار تا شود تا چهار لا شود و طبق شکل ۱ از هر دو سمت در محل‌های مشخص شده در شکل ۱ بازتابش را اندازه‌گیری کنید، متوسط چهار عدد به دست آمده به عنوان بازتاب قبل از شستشو گزارش کنید (R_0).

شکل ۱- محل‌های اندازه‌گیری بازتاب پارچه‌ها

یادآوری- بازتاب پارچه‌های چرک به شماره ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۱۶، ۱۱۹، ۱۴۳/۱، ۱۶۰، ۱۶۴، ۱۶۷ را در عدم حضور نور ماوراء بنفش^۲ اندازه‌گیری می‌شود و بازتاب پارچه‌های سفید به شماره ۲۱۱ و ۲۱۳ را در حضور نور ماوراء بنفش^۳ اندازه‌گیری می‌شود.

۲-۴-۷-۶ گرمکن ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کرده تا دمای آب حمام آن به $20^{\circ}\text{C} \pm 40^{\circ}\text{C}$ برسد.

یک لیتر آب سخت زیر بند(۱-۶-۲) را به ظرف ماشین شستشوی آزمایشگاهی منتقل کرده تا دمای آن به $40^{\circ}\text{C} \pm 20^{\circ}\text{C}$ برسد.

با دقت ۱mg مقدار ۴ g پودر مورد آزمون را وزن کرده و به آن منتقل کنید. سپس ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کرده و یک دقیقه محلول را هم بزنید و هم زمان همین عمل را برای پودر مرجع نیز انجام دهید.

1- Reflectance

2- UV Exclude

3- UV Include

برای ارزیابی پاک کنندگی هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۱۹، ۱۴۳/۱ و ۲۱۱ و ۲۱۳ را وارد ظرف ماشین شستشوی آزمایشگاهی کرده به طوری که تمامی سطوح پارچه‌ها در داخل محلول قرار گیرد، بدین ترتیب شش پارچه چرک استاندارد در محلول پودر شوینده مرجع و شش پارچه چرک استاندارد در محلول پودر شوینده مورد آزمون قرار می‌گیرد. ماشین شستشوی آزمایشگاهی روشن کرده و طبق شرایط اعلام شده زیر بند (۳-۶-۶) عمل کنید و زمان شستشو را ۱۵ min در نظر بگیرید.

بعد از پایان شستشو، پارچه‌های شسته شده را از ظرف محلول شستشو خارج کرده به مدت یک دقیقه کلیه پارچه‌های هر ظرف را در ۵۰۰ میلی لیتر آب سخت زیر بند (۱-۲-۶-۶) با دمای $25^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ آبکشی کرده و در دمای محیط بین کاغذ خشک کن خشک کنید. عملیات فوق را با پارچه‌های چرک استاندارد جدید ۵ مرتبه تکرار کنید. برای ارزیابی لکه بری و سفید کنندگی هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد ۱۱۶، ۱۶۰، ۱۶۴، ۱۶۷ و ۲۱۳، ۲۱۱ را وارد ظرف ماشین شستشوی آزمایشگاهی کرده به طوری که تمامی سطوح پارچه‌ها در داخل محلول قرار گیرد، بدین ترتیب شش پارچه چرک استاندارد در محلول پودر شوینده مرجع و شش پارچه چرک استاندارد در محلول پودر شوینده مورد آزمون قرار می‌گیرد. ماشین شستشوی آزمایشگاهی را روشن کرده و طبق شرایط اعلام شده زیر بند (۳-۶-۶) عمل کنید و زمان شستشو را ۱۵ min در نظر بگیرید.

بعد از پایان شستشو، پارچه‌های شسته شده را از ظروف محلول شستشو خارج کرده به مدت یک دقیقه کلیه پارچه‌های هر ظرف را در ۵۰۰ میلی لیتر آب سخت زیر بند (۱-۲-۶-۶) با دمای $25^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ آبکشی کرده و در دمای محیط بین کاغذ خشک کن خشک کنید. عملیات فوق با پارچه‌های جدید از چرک استاندارد در پنج نوبت تکرار می‌گردد.

۳-۴-۷-۶ بازتاب پارچه‌ها را پس از شستشو و اطو کردن غیر مستقیم در دمای ملائم (از پارچه متقابل سفید استفاده شود)، طبق زیربند (۱-۴-۷-۶) اندازه گیری شود (R_1).

۵-۷-۶ محاسبه نتایج

روش محاسبه نتایج در ذیل شرح داده شده است:

اختلاف بازتاب پارچه‌های شسته شده و نشده از فرمول ۲ محاسبه می‌شود:

$$\Delta R_I = R_1 - R_0 \quad (2)$$

که در آن:

R_0 بازتاب هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد قبل از شستشو؛

R_1 بازتاب هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد بعد از شستشو (I عدد تکرار، از یک تا پنج).

یادآوری ۱- برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد میانگین اختلاف بازتاب پنج بار شستشو برای پودر مورد آزمون از فرمول ۳ محاسبه می‌شود (ΔR_{sam}).

$$\Delta R_{\text{sam}} = \frac{\sum_{I=1}^n \Delta R_I}{n} \quad (3)$$

که در آن:

n تعداد شستشو (۵ بار تکرار);

I عدد تکرار (از یک تا پنج);

یادآوری ۲- برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد میانگین اختلاف بازتاب پنج بار شستشو برای پودر مرجع از فرمول ۴ محاسبه می‌شود (ΔR_{Ref}).

$$\Delta R_{\text{Ref}} = \frac{\sum_{I=1}^n \Delta R_I}{n} \quad (4)$$

که در آن:

n تعداد شستشو (۵ بار تکرار);

I عدد تکرار (از یک تا پنج).

یادآوری ۳- در محاسبات فوق قوانین آماری باید رعایت گردد (به پیوست ب مراجعه شود).

پاک‌کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۱۹، ۱۴۳/۱ پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع و همچنین درخشنان کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های استاندارد ۲۱۳ و ۲۱۱ پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع و لکه بری نسبی را برای هریک از پارچه‌های چرک استاندارد ۱۱۶، ۱۶۰، ۱۶۴ از فرمول ۵ محاسبه می‌شود:

$$CE_J = \frac{\Delta R_{\text{Sam}}}{\Delta R_{\text{Ref}}} \times 100 \quad (5)$$

که در آن:

CE_J پاک‌کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع (J نوع پارچه‌های چرک استاندارد).

۶-۷-۶ بیان نتایج

۱-۶-۷-۶ پاک‌کنندگی نسبی

پاک‌کنندگی نسبی کل پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع برای پارچه‌های چرک استاندارد ۱۰۴، ۱۰۶ و ۱۱۹ از فرمول ۶ محاسبه می‌شود:

$$CE_{TA} = \frac{\sum J CE_J}{n} \quad (6)$$

که در آن:
 CE_J پاک کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع (J نوع پارچه‌های چرک استاندارد):

۲-۶-۷-۶ لکه‌بری نسبی

لکه‌بری نسبی کل پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع برای پارچه‌های چرک استاندارد ۱۱۶، ۱۶۰، ۱۶۲ و ۱۶۷ از فرمول ۷ محاسبه می‌شود:

$$CE_{TB} = \frac{\sum CE_J}{n} \quad (7)$$

که در آن:
 CE_J لکه‌بری و سفید کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع (J نوع پارچه‌های چرک استاندارد):

۳-۶-۷-۶ مجموع پاک کنندگی و لکه‌بری نسبی

مجموع پاک کنندگی و لکه‌بری نسبی از فرمول ۸ محاسبه می‌شود:

$$CE_T = \cdot/\wedge CE_{TA} + \cdot/\varepsilon CE_{TB} \quad (8)$$

یاد آوری ۱- برای ارزیابی پودر های بدون آنزیم فقط از پارچه های چرک استاندارد ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۱۹، ۱۴۳/۱ و ۱۶۷ استفاده کنید. و پاک کنندگی نسبی را طبق فرمول ۲ گزارش کنید.

یادآوری ۲- برای ارزیابی پودر های مخصوص البسه رنگی فقط از پارچه های چرک استاندارد ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۱۹، ۱۴۳/۱ استفاده کنید. و پاک کنندگی نسبی را طبق فرمول ۲ گزارش کنید.

۸-۶ درخشنان کنندگی نسبی

درخشنان کنندگی نسبی کل پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع برای پارچه‌های چرک استاندارد ۲۱۱ و ۲۱۳ (برای ۱۰ سری پارچه شسته شده) از فرمول ۹ محاسبه می‌شود:

$$CE_T = \frac{\sum CE_J}{n} \quad (9)$$

که در آن:
 CE_J درخشنان کنندگی نسبی برای هر یک از پارچه‌های چرک استاندارد پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع (J نوع پارچه‌های چرک استاندارد)،
 n تعداد پارچه های شستشو (۱۰ سری)،
 CE_T درخشنان کنندگی نسبی کل پودر مورد آزمون نسبت به پودر مرجع.

یادآوری - جهت اطلاعات بیشتر و نحوه کاربرد روابط به پیوست ج مراجعه شود.

۶-۹ تغییر رنگ و انتقال رنگ

به منظور شستشو با پودر مورد آزمون، از پارچه EMPA۱۳۳ (رنگرزی شده با رنگزای Direct Blue 71) برای ارزیابی تغییر رنگ و از پارچه پنبه‌ای EMPA۲۱۱ همراه آن برای ارزیابی میزان انتقال رنگ، استفاده کنید. میزان تغییر و انتقال رنگ را مطابق استاندارد ASTM D5548 پس از سه بار شستشو محاسبه و گزارش کنید.

۷ بسته‌بندی

بسته بندی پودرهای شوینده مخصوص ماشین لباسشویی در جعبه‌های مقواپی یا هر نوع بسته‌بندی مناسب دیگری که ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی پودر را حفظ کند طبق استاندارد ملی ایران شماره ۱۸۷۰، انجام می‌شود.

۸ نشانه‌گذاری

مطلوب زیر باید به طور خوانا و با مرکب پاک نشدنی برای مصارف داخلی به زبان فارسی و برای صادرات به زبان انگلیسی و یا زبان کشور خریدار بر روی بسته‌بندی درج شود.

۱-۸ نام و علامت تجاری؛

۲-۸ نام و نشانی کارخانه سازنده؛

۳-۸ تاریخ تولید و سری ساخت؛

۴-۸ علامت استاندارد ایران؛

۵-۸ عبارت "ساخت ایران" به زبان فارسی؛

۶-۸ نام شیمیایی مواد متخلکه؛

۷-۸ شماره پروانه ساخت و بهره‌برداری از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۸-۸ دستور مصرف؛

۹-۸ توصیه‌های احتیاطی؛

۱۰-۸ وزن خالص پودر؛

۱۱-۸ جمله "دور از دسترس کودکان نگهداری شود"؛

۱۲-۸ اطلاعات اضافی در صورتی که از مواد ضد میکروب و یا آنزیم و یا هر ماده اضافی مجازی که در پودر استفاده شده و مصرف کننده باید در حین مصرف احتیا طات لازم را رعایت کند.

پیوست الف

(آگاهی دهنده)

استانداردهای روش‌های آزمون مواد متشکله پودرهای شوینده

به منظور آزمون مواد متشکله پودرهای شوینده به استانداردهای روش‌های آزمون تدوین شده به شرح زیر مراجعه شود:

جدول الف-۱ - استانداردهای روش‌های آزمون

ردیف	عنوان استاندارد	شماره ملی
۱	اندازه‌گیری میزان اکسیژن فعال به روش تیتراسیون	۳۱۷۸-۱
۲	مواد سطح فعال - اندازه‌گیری ماده آبیونی سنتری با تیتراسیون کاتیونی - روش آزمون	۳۱۷۸-۳
۳	روش‌های آزمون زدایندها - روش اندازه‌گیری میزان ماده فعال کاتیونی، ق ۱ - ماده فعال کاتیونی با وزن مولکولی بالا	۳۱۷۸-۴
۴	روشن اندازه‌گیری انواع فسفات	۳۱۷۸-۵
۵	روشن اندازه‌گیری مقدار کل پنتوکسید فسفر	۳۱۷۸-۶
۶	روشن اندازه‌گیری مواد قابل حل در اتر نفت	۳۱۷۸-۷
۷	روشن اندازه‌گیری مقدار کل ماده غیریونی	۳۱۷۸-۹
۸	تعیین عوامل کاهش‌دهنده	۳۱۷۸-۱۰
۹	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۹-۳- اندازه‌گیری مقدار صابون	۳۱۷۸-۱۱
۱۰	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۲- روش‌های آزمون کیفی	۳۱۷۸-۱۲
۱۱	روشن آزمون میزان عوامل اکسیدکنندگی کلره	۳۱۷۸-۱۳
۱۲	مواد فعال در سطح - پودرهای شوینده - اندازه‌گیری کل بور - روش تیتراسیون	۳۱۷۸-۱۴
۱۳	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۱۲-۳- اندازه‌گیری مقدار آمونیاک	۳۱۷۸-۱۵
۱۴	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۱۴-۳- اندازه‌گیری مقدار کربنات	۳۱۷۸-۱۶
۱۵	روشهای آزمون زدایندها - روش اندازه‌گیری مقدار آلانکانول - آمیدها	۳۱۷۸-۱۷
۱۶	مواد فعال در سطح - اندازه‌گیری pH محلول‌های آبی - روش پتانسیومتری	۳۱۷۸-۱۸
۱۷	عوامل فعال در سطح - شوینده‌ها - ماده فعال آبیونی قابل ابکافت تحت شرایط قلیایی - اندازه‌گیری ماده فعال آبیونی قابل آبکافت و غیر قابل آبکافت	۳۱۷۸-۱۹
۱۸	عوامل فعال در سطح - پاک کننده‌ها - روش اندازه‌گیری ماده فعال آبیونی قابل آبکافت و غیر قابل آبکافت تحت شرایط اسیدی	۳۱۷۸-۲۰
۱۹	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۲۴-۳- اندازه‌گیری مقدار الكل‌های با جرم مولکولی پایین	۳۱۷۸-۲۱
۲۰	مواد فعال در سطح - پودرهای شوینده - اندازه‌گیری کل سیلیس - روش وزنی	۳۱۷۸-۲۲
۲۱	عوامل فعال در سطح - اندازه‌گیری اسیدیته آزاد یا قلیاییت آزاد به روش تیتر سنجی	۳۱۷۸-۲۳
۲۲	تجزیه شوینده‌های فرموله شده - قسمت ۱۵-۳- تخمین مقدار کربوکسی متیل سلوزل	۳۱۷۸-۲۴

۳۱۷۸-۲۵	تجزیه شوینده های فرموله شده- قسمت ۱۶- اندازه گیری مقدار کلرید	۲۳
۳۱۷۸-۲۶	مواد فعال در سطح- پودرهای شوینده- اندازه گیری میزان سولفات‌معدنی- روش وزنی	۲۴
۳۱۷۸-۲۷	روشهای آزمون مواد فعال در سطح - روش اندازه گیری آلکیل فنل و الکل انوکسیلیت سولفات‌ها	۲۵
۳۱۷۸-۲۸	روش جداسازی آمیزه مواد فعال در سطح	۲۶
۳۱۷۸-۲۹	تجزیه شوینده های فرموله شده- قسمت ۱۷- تعیین نقطه شفافیت شوینده های مایع	۲۷
۳۱۷۸-۳۰	تجزیه شوینده های فرموله شده- قسمت ۲۵-۳- اندازه گیری مقدار آب و مواد فرار	۲۸
۱۴۴۴۸	مواد فعال سطحی- سدیم آلکیل بنزن سولفونات های زنجیری خطی صنعتی - اندازه گیری میانگین وزن مولکولی نسبی با استفاده از کروماتوگرافی گاز- مایع	۲۹

پیوست ب

(آگاهی دهنده)

قوانین آماری

چنانچه در پنج بار اندازه‌گیری برخی از اعداد به دست آمده با سایر اعداد اختلاف فاحشی داشته باشند آزمون Q جهت تعیین حفظ یا حذف عدد به دست آمده به شرح زیر اعلام می‌شود:

$$Q = \frac{|X_n - X_q|}{W}$$

که در آن:

X_n نزدیکترین عدد به عدد مشکوک؛

X_q عدد مشکوک؛

W اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین عدد گزارش شده.

چنانچه Q تجربی کمتر از ۰,۶۴۲ باشد، عدد مشکوک با ۹۰٪ اطمینان قابل قبول است در غیر این صورت حذف می‌شود.

پیوست ج
(آگاهی دهنده)

نحوه محاسبه و کاربرد روابط موجود در متن استاندارد

یادآوری - اعداد مربوط به پودر مرجع و پودر نمونه به عنوان مثال می باشد.

R ₀ in 460 nm							
EMPA Soils No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
R ₀	۱۱	۲۵	۱۲	۴۰	۲۴	۸۶	۸۵

R _I برای پودر نمونه							
EMPA Soils No. Rep. No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
۱	۳۵	۴۵	۱۵	۶۵	۴۵	۱۰۴	۹۷
۲	۳۶	۴۴	۱۴	۶۶	۴۷	۱۰۳	۹۷
۳	۳۵	۴۶	۱۴	۶۶	۴۶	۱۰۴	۹۶
۴	۳۶	۴۴	۱۵	۶۵	۴۷	۱۰۳	۹۷
۵	۳۵	۴۵	۱۵	۶۵	۴۵	۱۰۴	۹۶

R _I برای پودر نمونه							
EMPA Soils No. Rep. No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
۱	۳۸	۴۸	۱۶	۶۸	۴۲	۱۰۵	۹۸
۲	۳۹	۴۹	۱۷	۷۰	۴۲	۱۰۶	۹۹
۳	۳۸	۴۷	۱۶	۶۹	۴۳	۱۰۵	۹۸
۴	۳۷	۴۹	۱۷	۶۹	۴۳	۱۰۶	۹۸
۵	۳۸	۴۷	۱۶	۶۸	۴۲	۱۰۵	۹۹

Δ R _I برای پودر نمونه							
EMPA Soils No. Rep. No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
۱	۲۴	۲۰	۳	۲۵	۲۱	۱۸	۱۲
۲	۲۵	۱۹	۲	۲۶	۲۳	۱۷	۱۲
۳	۲۴	۲۱	۲	۲۶	۲۲	۱۸	۱۱
۴	۲۵	۱۹	۳	۲۵	۲۳	۱۷	۱۲
۵	۲۴	۲۰	۳	۲۵	۲۱	۱۸	۱۱
f R _{Ref}	۲۴,۴	۱۹,۸	۲,۶	۲۵,۴	۲۲	۱۷,۶	۱۱,۶

Δ R _I برای پودر نمونه							
EMPA Soils No. Rep. No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
۱	۲۷	۲۳	۴	۲۸	۱۸	۱۹	۱۳
۲	۲۸	۲۴	۵	۳۰	۱۸	۲۰	۱۴
۳	۲۷	۲۲	۴	۲۹	۱۹	۱۹	۱۳
۴	۲۶	۲۴	۵	۲۹	۱۹	۲۰	۱۳
۵	۲۷	۲۲	۴	۲۸	۱۸	۱۹	۱۴
Δ R _{Sam}	۲۷	۲۳	۴,۴	۲۸,۸	۱۸,۴	۱۹,۴	۱۳,۴

CE _J							
EMPA Soils No.	۱۰۴	۱۰۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۶۷	۲۱۱	۲۱۳
CE _J	۱۱۰,۶	۱۱۶,۲	۱۶۹,۲	۱۱۳,۴	۸۳,۶	۱۱۰,۲	۱۱۵,۵

CE _T	
درخسان کنندگی نسبی	پاک کنندگی نسبی
۱۱۲,۹	۱۱۸,۶

پیوست ۵

(آگاهی دهنده)

مقایسه دقیق دو گروه نتایج آزمون اثرات ترسیبی از طریق آنالیز واریانس‌ها

S^2	$\sum_1^{10} X$	$S_1 = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{N-1}}$	۱۰ بار $\bar{X}$	نمونه	آزمایشگاه
۰.۰۳۶	۷.۶۱	۰.۱۹	۰.۶۹	۱	A
۰.۰۲۲۵	۷.۵	۰.۱۵	۰.۶۸	۱	B
	۱۵.۱۱		$\bar{X} = ۱.۳۷$		

$$S_{IN} = (S_1^2 + S_2^2) = ۰.۰۲۹۳ \quad S^2 \text{ برآورد درون نمونه}$$

$$S^2 \text{ نمونه} = \text{برآورد برون نمونه} S_b =$$

$$\frac{\sum X_1^2}{N(h-1)} + \frac{\sum X_2^2}{N(h-1)} + \dots + \frac{\sum X_n^2}{N(h-1)} + \frac{\sum X}{Nh(h-1)} = \frac{7.61^2}{10*(2-1)} + \frac{7.5^2}{10*(2-1)} - \frac{15.11^2}{10*2(2-1)} = 0.01$$

$$F_{exp} = \frac{sin}{sb} = \frac{0.0293}{0.01} = 2.93$$

تفاوت بین دقیق‌ها معنی دار نمی‌باشد لذا نتایج قابل قبول است

$$F_{cri}(95,2,9) = ۳.۱۸$$

مقایسه میانگین‌ها از روش T-TEST

$$T = \frac{|X_1 - X_2|}{SP * \sqrt{\frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}} , S = \sqrt{\frac{S_1^2 * (N-1) + S_2^2 * (N-1)}{n_1 + n_2 - 2}}$$

$$S = ۱.۷۱$$

$$T_{EXP} = ۰.۷۶$$

$$T_{EXP} \leq T_{cri}(95/9) \Rightarrow$$

تفاوت معناداری بین میانگین‌های دو گروه نتایج مشاهده نمی‌شود.

$$T_{cri}(95/9) = ۲.۲۶$$